

PYHÄRANNAN ROHDAISTEN ASEMAKAAVAN MUUTOSALUEEN LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
14.9.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	4
3.1 Menetelmät	4
3.2 Luontotyyppikuviot.....	5
4. LIITO-ORAVA.....	11
5. MUU LAJISTO.....	12
6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO	15
7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	15

Kannen kuva: Rantatieltä alkavan polun ympäristöä luontotyyppikuviolla 1.

Pohjakartat ja ilmakehät: © Maanmittauslaitos 09/2025.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Pyhärannan Rohdaisten asemakaavan muutosalueen (kartta 1) luontoarvojen perusselvityksen.

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja se perustuu 27.5.2025 ja 26.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin myös aineistopyyntö (Suomen Lajitietokeskus 2025) selvitysalueelta ja sen välittömästä lähiympäristöstä. Selvitys sisältää luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoituksen, liito-oravakartoituksen ja uhanalaisten, silmälläpidettävien sekä EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajien esiintymien selvityksen. Varsinaisia linnusto- ja lepakkokartoituksia ei katsottu tarpeellisiksi selvitysalueen pienen pinta-alan ja lintujen osalta osittain myös sijainnin (taajamassa) vuoksi. Maastokäynneillä etsittiin kuitenkin lepakoita potentiaalisista päiväpiilopaikoista sekä tehtiin havaintoja linnuista ja muusta eläimistöstä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Pyhärannan kirkonkylän pohjoislaidalla Rantatien ja Suvipolun varsilla. Rantatien itäpuolella on entistä peltoa sekä kaksi pientä puustosaarekettä. Suvipolun eteläpuolella kasvaa harvaa, enimmäkseen mänty- ja koivuvaltaista puustoa. Metsikössä on vanhoja, hylättyjä ja huonokuntoisia lautarakenteisia mökkejä. Suvipolusta pohjoiseen kasvaa samantyyppistä metsää, mutta siellä ei ole rakennuksia.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 27.5.2025 ja 26.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Selvitysalue jaettiin 7 luontotyyppikuvioon, jotka rajattiin kartalle GPS-laitetta ja ilmakuvia apuna käyttäen. Kustakin kuviosta laadittiin sanallinen kuvaus sekä määritettiin, onko kyseessä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuviokuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyypistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyypin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisuusluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja).

Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvitysalueella ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppejä tai perinnebiotooppeja.

Selvitysalueelta ei löytynyt yhtään arvokasta luontotyyppikohdetta.

3.2 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 2-3.

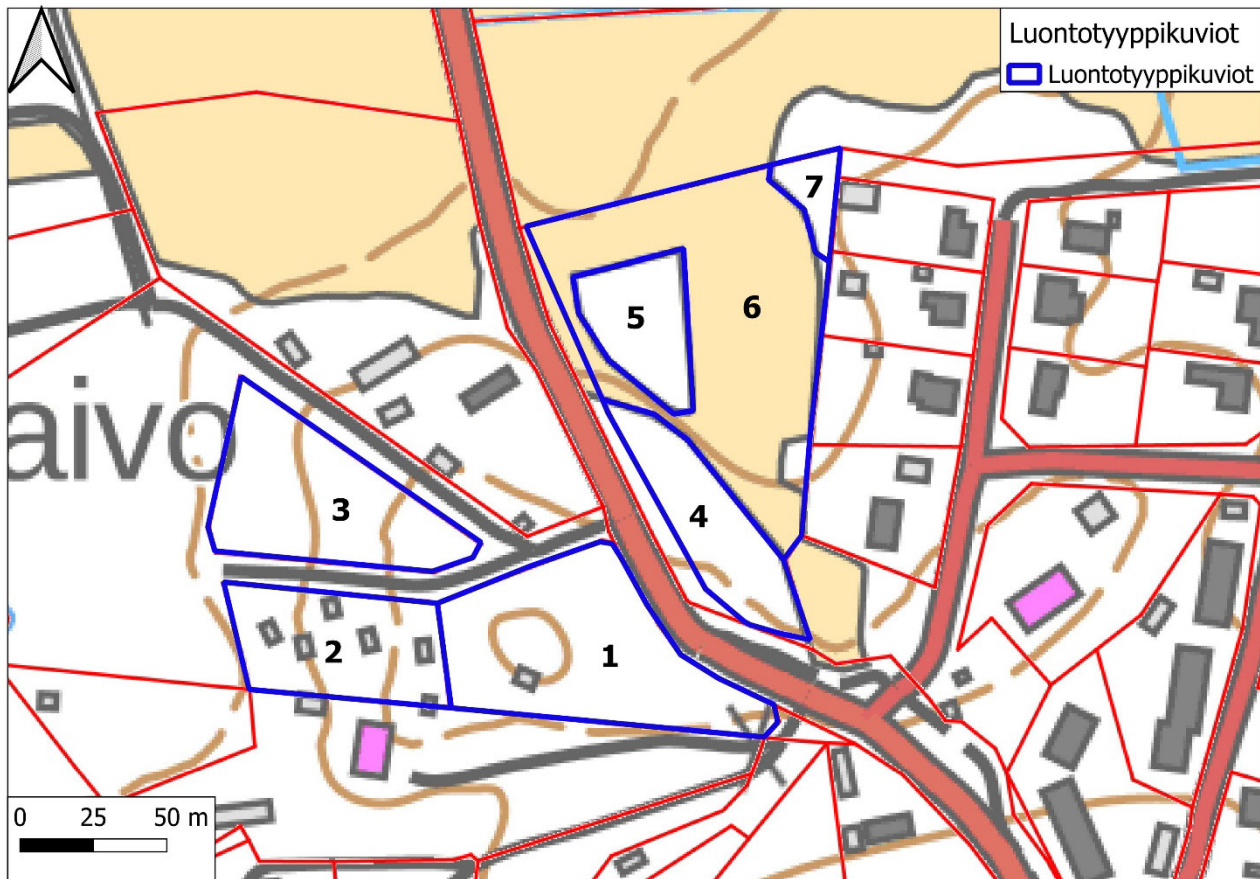

Kuva 1. Mäntypuustoa luontotyyppikuviolla 1.

KUVIO 1 – TUORE KANGAS

Kuvio on pääasiassa kulttuurivaikutteista tuoretta kangasmetsää, jossa on paikoin lehtomaisia piirteitä. Puusto koostuu melko varttuneista männyistä ja kiinteistöllä sijaitsevan vanhan rakennuksen pohjois- ja luoteispuolella koivuista (kannen kuva, kuva 1). Aiemmin melko tiheä pihlajavaltainen alikasvos raivattiin kesällä 2025. Jäljellä on vielä vähän nuoria kuusia. Kuviolla on muutama pystyyn kuollut vanha koivu. Pensaista tavataan esim.

taikinamarjaa ja melko huonokuntoista katajaa. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti mustikkaa, metsälauhaa, puolukkaa ja metsäkastikkaa. Rakennuksen pohjoispuolella kasvillisuudessa on hieman niittymäisiä piirteitä (mm. ahomansikkaa, nurmirölliä ja kurjenkelloa). Rantatien ja Suvipolun kulmauksessa sijaitsee pieni, entiselle pellolle kehittynyt, rehevä ruohosto- ja pensaikkolaikku. Sillä kasvaa mm. punaherukkaa, mustaherukkaa, karviaista, karhunputkea, niittynätkelmää, kyläkellukkaa, vesovaa tuomea, vadelmaa, hiirenvirnaa, maitohorsmaa ja koiranputkea sekä yksi pienikokoinen vesova pähkinäpensas. Rantatien lähellä on noin puolitoista metriä syvä, osittain täytetty vanha kaivo (kartta 4), jota ei ole katettu. Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas on koko Suomen tasolla silmälläpidettävä ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on vahvasti kulttuurivaikuttainen ja osittain entistä pihaa ja peltoa, ja sen ekologinen laatu on melko heikko.

Kartta 2. Luontotyyppikuvio maastokartalla.

KUVIO 2 – TUORE KANGAS

Tuore ja länsireunaltaan lehtomainen kangas, jossa on useita vanhoja, lautarakenteisia, pieniä mökkejä (kuva 2). Tontti on jo ehtinyt muuttua niiden ympärillä melko metsäiseksi.

Sillä kasvaa harvahkoa varttunutta koivikkoa, jossa on hiukan nuoria kuusia ja mäntyjä. Muutama kuusi on ehtinyt kasvaa jo vähän kookkaammaksi. Jotkin koivut ovat kuolleet, ja osa niistä on muuttunut jo pökkelöiksi. Maassa makaa muutama lahopuu. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti metsäkastikkaa, mustikkaa, puolukkaa, kieloa ja metsälauhaa. Kasvistoon kuuluvat myös mm. sormisara, kissankello, kevätpiippo ja käenkaali. Varttunut lehtipuuvaltainen tuore kangas on vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on metsittyntä pihaa, ja sen ekologinen laatu on melko heikko.

Kuva 2. Yksi metsikön keskellä sijaitsevista hylätyistä mökeistä.

KUVIO 3 – TUORE KANGAS

Harvaa, melko vanhaa koivikkoa kasvava kuvio (kuva 3), jonka länsiosassa on myös suhteellisen runsaasti mäntyä sekä yksi vanha ja hyvin järeä kuusi. Puustossa on selvää eri-ikäisyyttä, sillä vanhemman puuston lomassa kasvaa melko paljon nuorta mäntyä ja vähän nuorta kuusta sekä hiukan koivun ja pihlajan vesoja. Katajaa esiintyy paikoin runsaasti. Pensaskerrokseen kuuluu myös taikinamarjaa. Kuviolla on muutama koivupökkelö. Puustorakenne viittaa siihen, että metsä olisi ollut kauan sitten laidunnettua hakaa. Kasvilajistossa tämä ei enää näy mitenkään. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti

metsäkasveja puolukkaa, metsälauhaa, kieloa, mustikkaa ja metsäkastikkaa. Varttunut lehtipuuvaltainen tuore kangas on vaarantunut luontotyyppi. Kuvion ekologinen laatu on melko heikko.

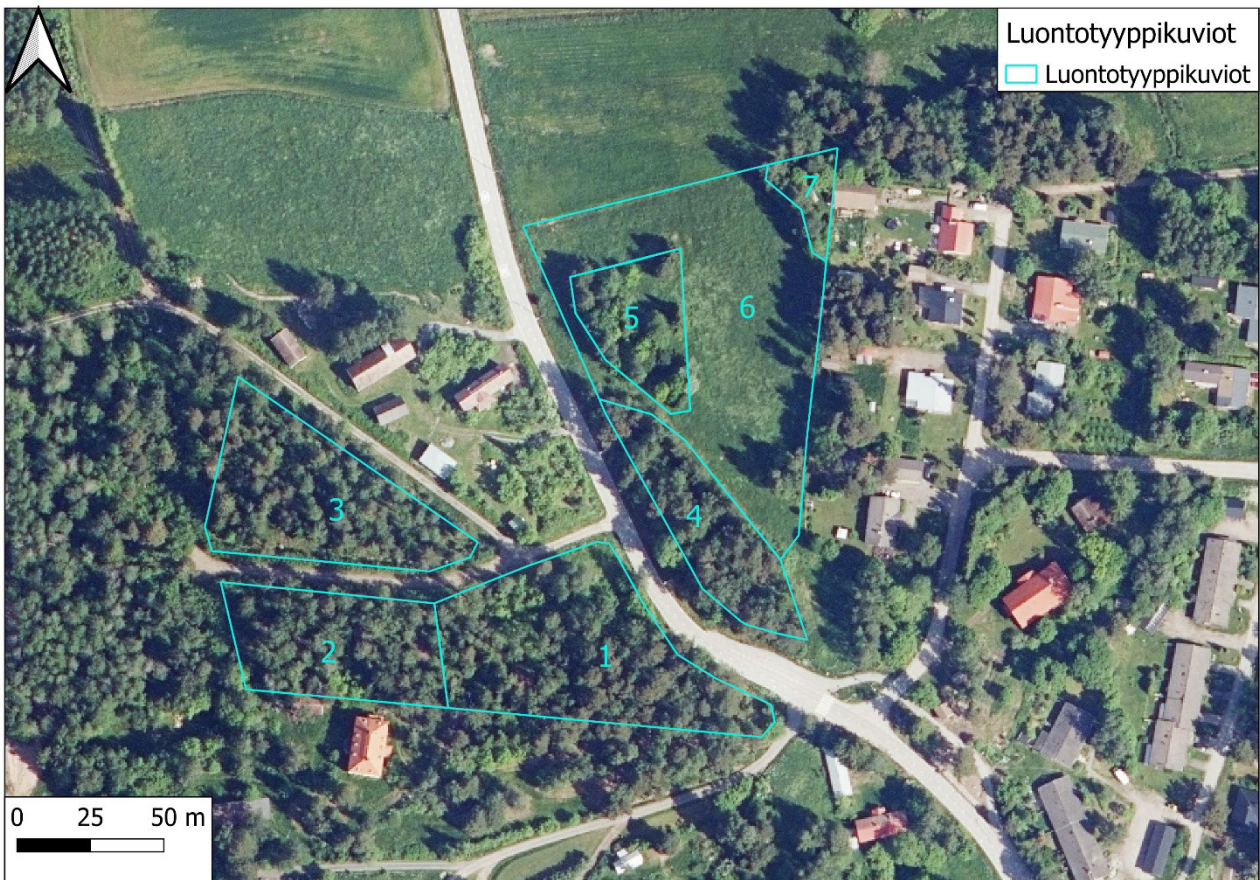
Kuva 3. Puustoa luontotyyppikuviolla 3.

KUVIO 4 – METSITTYNYT PELTO JA PUUSTOSAAREKE

Kuviolla (kuva 4) kasvaa melko vanhoja koivuja ja mäntyjä, hiukan raitaa, vähän nuorta koivua ja pihlajaa ja eteläosassa muutama huonokuntoinen vähän isompi kuusi. Maassa makaa muutama lahopuu ja kuviolla on raitapötkkelö. Puuston lomassa kasvaa jonkin verran katajaa ja vähän taikinamarjaa. Kenttäkerroksessa tavataan mm. sananjalkaa, mustikkaa, metsälauhaa, ahomansikkaa ja käenkaalia. Itäosan entisellä pellolla on esim. särmäkuismaa ja hiirenvirnaa. Rantatien varrella sijainneesta maakellarista on jäljellä vain kivistä rakennetut seinät. Kuvion ekologinen laatu on melko heikko.

Kuva 4. Puustosaareke Rantatien itäpuolella (luontotyyppikuvio 4).

Kartta 3. Luontotyyppikuviot ilmakuvalla.

KUVIO 5 – PUUSTOSAAREKE

Puustosaareke (kuva 5), jossa on pellolle istutettuja visakoivuja ja vierasperäisiä puulajeja kuten vuorimäntyä, okakuusta, lehtikuusta, pihtaa ja tuijaa. Niiden lomaan on levinnyt myös raitaa ja harmaaleppää. Kenttäkerroksessa esiintyy rehevien kulttuuriympäristöjen lajeja. Kasvistoon kuuluvat mm. isonokkonen, vadelma, kyläkellukka, ahomansikka ja nurmilauha.

KUVIO 6 – KESANTOPELTO

Viljelemättä jäänyt pelto, jolla kasvaa rehevää niittykasvillisuutta (kuva 6). Kuviolla tavataan runsaasti nurmipuntarpäätä, isonokkosta, pelto-ohdaketta, niityjuolaa ja nurmilauhaa. Itäreunalla pientalojen vieressä sijaitsee pieni pensaikkoa ja nuorta lehtipuustoa kasvava alue.

KUVIO 7 – NUORI KOIVIKKO

Kapea ja pieni, nuorta koivikkoa ja pensaikkoa kasvava, rehevä kulttuurivaikutteinen kuvio pientalojen vieressä pellon laidalla.

Kuva 5. Puustosaareke, jossa kasvaa istutettuja vierasperäisiä puulajeja.

Kuva 6. Entistä peltoa luontotyyppikuviolla 6.

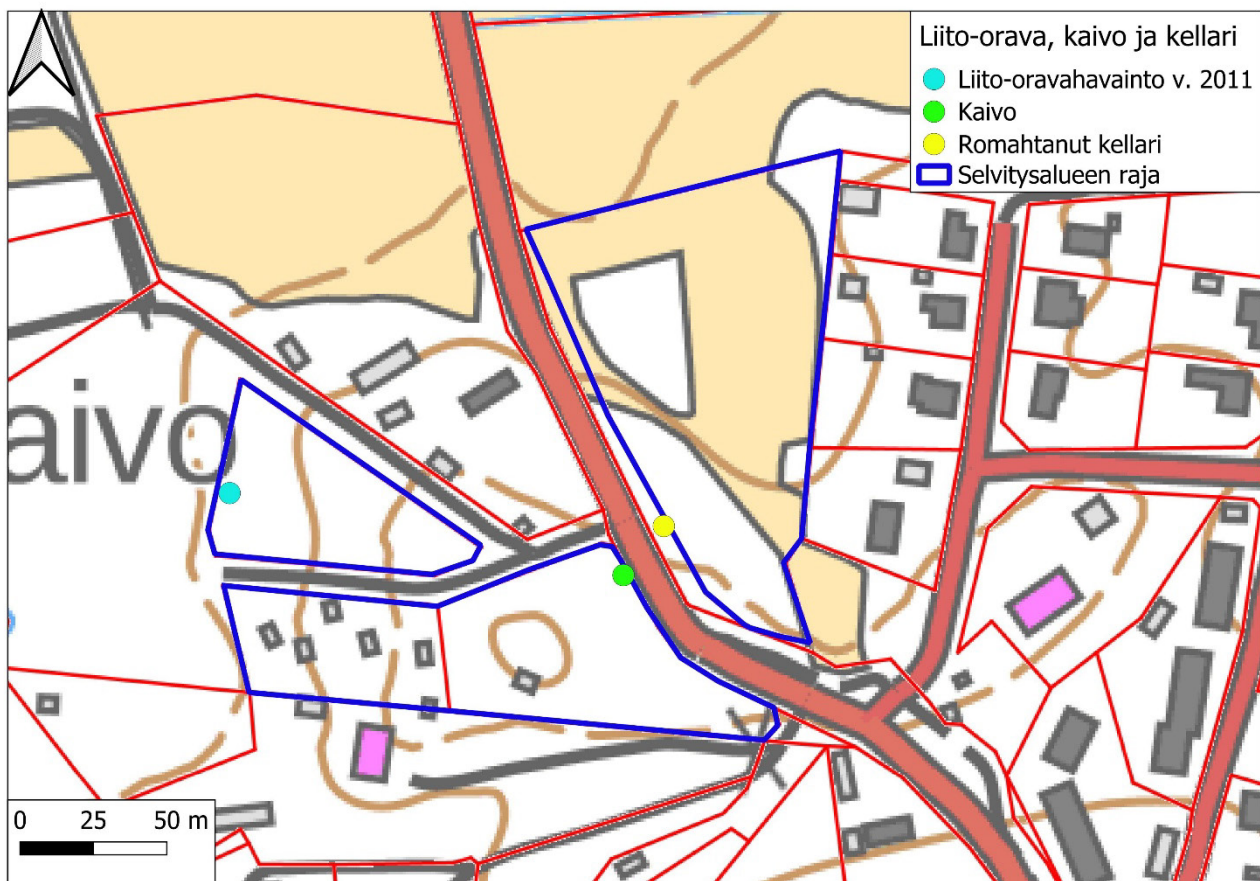
4. LIITO-ORAVA

Liito-orava sisältyy EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. Liito-orava suosii varttuneita ja tiheitä kuusivaltaisia sekametsiä, joissa kasvaa haapoja ja muita lehtipuita. Se pesii tavallisimmin puiden koloissa, mutta kelpuuttaa myös pönttö. Liito-oravan paras kartoitusaika on keväällä, jolloin sen keltaisia papanoita voi löytää pesä- ja ruokailupuiden alta.

Liito-oravakartoituksen maastotyöt tehtiin 27.5.2025. Liito-oravan papanoita etsittiin suurimpien kuusten ja koivujen tyviltä. Selvitysalueella ei kasva haapaa yksittäisiä varsin nuoria puita lukuun ottamatta. Lisäksi tarkasteltiin alueen soveltuvuutta liito-oravan elinympäristöksi.

Selvitysalueen länsireunalta Suvipolun pohjoispuolelta on liito-oravahavainto keväältä 2011 (Suomen Lajitietokeskus 2025, kartta 4). Pöllön pöntön katolta ja maasta puun tyveltä löytyi

tuolloin satoja papanoita. Lähialueelta ei ole muita havaintoja. Tässä työssä ei löydetty liito-oravan papanoita tai muita merkkejä lajista. Vuoden 2011 havainnossa mainittu pöllön pönttö lojui hyvin järeän kuusen alla maahan pudonneena ja hajonneena. Selvitysalueelta ei löytynyt kolopuita, eikä metsä ole tällä hetkellä liito-oravalle kovin sopivaa, sillä suoja tarjoavia kuusia on vähän, eikä isompaa haapaa lainkaan. Lähinnä Rantatien länsipuolinen alue (luontotyyppikuviot 1-3) voisi sopia ruokailualueeksi lähialueella mahdollisesti eläville liito-oraville. Selvitysalueen ja meren välissä kasvaa puustoa, mutta ainakin luontotyyppikuvion 3 vierestä sitä on harvennettu. Johtopäätös on, että selvitysalueella ei ole liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, eikä liito-oravaan liittyviä maankäyttösuosituksia esitetä.

Kartta 4. Vuoden 2011 liito-oravahavainto, vanha kaivo ja romahtanut kellari.

5. MUU LAJISTO

Selvitysalueella ei ole viitasammakon (EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji) kutupaikoiksi sopivia pienvesiä tai vesistöjä.

Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa (Suomen Lajitietokeskus 2025) on edellä mainitun liito-oravahavainnon lisäksi viime vuosilta useita havaintoja EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen sisältyvästä idänkirsikorennosta. Lajin elinympäristöä ovat ruovikkoiset merenlahdet ja erilaiset rehevät lammet ja kosteikot, joissa se lisääntyy. Varsinkin keväisin idänkirsikorentoja voi tavata jopa kilometrin päässä lisääntymispaikoista. Idänkirsikorennon luonnonsuojelulain tarkoittama levähdyspaikka käsittää rantaa ympäröivän suojaavan kasvillisuuden, mihin aikuiset suojautuvat yöksi tai sateen ajaksi (Pynnönen 2017). Selvitysalue sijaitsee noin 70 metrin päässä rannasta, joten kyseessä ei ole lain tarkoittama levähdyspaikka. Idänkirsikorennot talvehtivat kaukanakin vesistöistä monenlaisilla paikoilla ja niille sopivia talvehtimispaikkoja on laajalti erilaisissa ympäristöissä. Talvehtimispaikkoja ei siten nykytiedon valossa voida määritellä tarkasti (Pynnönen 2017).

Kuva 7. Hylätty rakennus luontotyyppikuviolla 1.

Suvipolun eteläpuolella sijaitsee useita hylättyjä, huonokuntoisia, pieniä, lautarakenteisia mökkejä (kuva 2). Niistä suurin osa oli lukittuja, mutta luontotyyppikuviolla 1 sijaitsevaan mökkiin (kuva 7) päästiin sisälle. Sieltä etsittiin lepakoita, lepakoiden papanoita ja muita merkkejä lepakoista. Mitään merkkejä siitä, että lepakot käyttäisivät rakennusta, ei löytynyt. Muut rakennukset ovat samanlaisia kuin luontotyyppikuvion 1 rakennus, joten lepakoiden

esiintyminen niissä lienee epätodennäköistä. Rantatien itäpuolella sijaitsevat vanhan romahtaneen kellarin jäänteet (kartta 4, kuva 8). Entisen kellarin seinäkivien välissä on rakoja, mutta niissä ei taskulampun avulla tehdyssä tarkastuksessa havaittu olevan lepakoita. Pyhärannan kirkonkylässä on runsaasti vanhempaakin rakennuskantaa sekä lepakoille hyvin sopivia ruokailualueita, joten selvitysalueellakin varmasti liikkuu lepakoita. Todennäköisimpiä lajeja ovat vesisiippa ja pohjanlepakko. Uusien pientalojen rakentaminen alueelle ei muuta niin paljon yleistä maisemakuvaa, että sillä olisi merkittävää vaikutusta lepakoiden ruokailumahdollisuuksiin alueella.

Kuva 8. Romahtaneen kellarin jäänteet Rantatien itäpuolella.

Maastokäyntien aikana havaittiin selvitysalueella tai sen lähiympäristössä olevan tiltaltin, peipon, pajulinnun, talitiaisen ja kirjosiepon reviirit. Maastokäynti tehtiin 27.5.2025 puolen päivän tienoilla, ja sää oli aurinkoinen ja heikkotuulinen. Huomionarvoisin alueella Suomen Lajitietokeskuksen aineistojen mukaan tavattu laji on pikkutikka. Se pesinee selvitysalueen ja meren välissä. Havaintojen ja tarjolla olevien elinympäristöjen perusteella voidaan päätellä, ettei alueella ole tavanomaista suurempaa merkitystä linnustolle.

6. SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Selvitysalueelta ei löytynyt sellaisia luontoarvoja, jotka tulisi ottaa maankäytössä erityisesti huomioon.

7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Pynnönen, P. 2017. Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca* Brauer, 1877). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 154-157. Suomen ympäristö 1/2017.
- Suomen Lajitietokeskus 2025. Aineistopyyntö 23.8.2025.
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden

metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

www.vanhatkartat.fi

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>